

ZİNCİRLİ HÜRRIYET

12 Nisan 1947

Cumartesi çıkar haftalık siyasi gazete

Sene: 1 Sayı: 2

Bu Halkın siyasî şuuruna inanmak istemiyenlerin neler göreceklerini göreceğimiz günler yakındır !

Recep Peker İzmir nutkunda şöyle dedi:

« — Polis vazife ve salâhiyetleri kanunu n u n 18 inci maddesi bize dilediğimiz vatandaş sorgusuz sualsiz, muhakemesiz, kararsız hürriyetten mahrum etmek imkânını vermektedir amma, biz bu maddeyi bugüne kadar yalnız bir altı yüz bilmem kaç vatandaş üzerinde tatbik ettik! » diyor.

Amerikan yardımını bizde kimler istiyor?

Mehmet-Ali AYBAR

Yardım sözünün arkasından gizlenen Amerikan menfaat örgülerinin neler olduğunu yer yüzünde bizlerden başka bilmeyen kalmadı. Alem öğrendi ki, Amerika sulhü korumak bahanesiyle dünyaya lâkim olmak gayesini güdüyor; ve tek rakibi Sovyet Rusya'yı ne pahasına olursa olsun saf harici etmek için hazırlıyor. Bu uğurda Amerika icabederse, üçüncü bir dünya harbini göze alacak, hattâ onu bizzat kendisi açacaktır. Çünkü Roosevelt'in ölümünden sonra Amerikan siyasetine veçhe veren büyük sermayedarlar grubu, kendilerini dünya pazarlarını serbestçe istismar imkânlarını verecek bir harbin, neticede masraflarını kurtarıp kâr bırakacağını hesaplamışlardır. Ve yine âlem öğrendi ki, Amerikalılar dünyanın stratejik noktalarını bu maksatla şimdiden ele geçirmeye çalışıyorlar. Şayet bu stratejik noktalardan biri de Türkiye olmasa idi bütün bu Amerikan manevraları bizi doğrudan doğruya ilgilendirmezdi. Fakat ne çare ki, bu noktalardan biri Türkiyedir ve Türkiye olunca da işin rengi değişmektedir. Çünkü bu manevraların ucunda bizim istiklâlimiz, bizim şerefimiz, bizim hayatımız vardır. Evet, istiklâlimiz ve hayatımız: Yüzdü milyon dolara mukabil Amerika istiyor ki, derhal nüfuz altına girelim ve yarın Amerikan menfaatleri uğrunda ölelim. Yardım sözünün yalıtı altına gizlenen hakikat, bütün çıplaklığı ile işte budur.

O halde diyebilirsiniz, nasıl oluyor da radyoları, gazeteleri, resmî ve gayri resmî ağzlarıyla, bu memleket evlâdlarından mürekkep bütün bir zümre, Amerikan yardımından minnet ve şükranla bahsediyor?

Bu suale cevap verebilmek için, evvel emirde Sovyet tehdidi hakkında söylenenleri hakikate uygun bir şekilde kıymetlendirmek lâzımdır. Herkes biliyor ki, bugün Sovyet Rusya bize dost bir siyaset takip etmiyor. Bunun sebebi ve menasını aramağa lüzum yoktur. Sebep ve menası ne olursa olsun son zamanlarda Sovyetler bize düşman bir tavır takınmışlardır. Bazı Şark vilâyetlerimizi istiyorlar, Boğazlarda üsler istiyorlar. Bunları hepimiz biliyoruz. Yalnız çoğu-

muzun bilmediğimiz bir nokta var: Sovyetler bugün, bu düşmanca emellerini gerçekleştirecek durumda değildir. Uzun bir harpten bitkin bir halde çıkmışlardır. Bellerini doğrultmaları için, asgari altı yedi seneye muhtaçtır. Binaenaleyh bir korkuluk gibi gösterilen, şu menfur Sovyet talepleri, hakikatte siyasî bir blöftten ibarettir. Fakat tutalım ki, bu hesaplar yanlış da, Sovyetler bize hemen bugün saldırdılar. Bu takdirde, ortada henüz fol yok yumurta yok iken yardım da bulunmaz. Teklif eden Amerikalılar ve hattâ İngilizler derhal yanımızda yer alacaklardır. Çünkü Türkiye, Orta Şark petrolünün ve Akdeniz'in, yani bu bölgelerdeki Amerikan ve İngiliz menfaatlerinin kilitidir. O kilit açıldı mı, Orta Şarktaki ve Akdenizdeki menfaatler de çözümlenir.

Bundan şu netice çıkıyor. Bugün bir vehim uğrunda istiklâlimize veda ediyoruz; ve yarın başkaları hesabına ölmeğimize şimdiden kabulleniyoruz. Pekî diyebilirsiniz, bizi bu duruma sokanlar kimlerdir? Ve için bu duruma sokuyorlar?

Amerikan yardımını nimet sayanların başında Halk Partisinin zımardarı gelir. Bu zatlar kendilerine göse söyle bir hesap yapmışlardır. Demişlerdir ki: « Demokrasi diye feryad etmelerine rağmen, dünyanın şu kararsız vaziyetinde, Amerikalılar da İngilizler de, tıpkı Fransızlar da İngilizler gibi, bizleri de pekâlâ tutabilirler. Çünkü bizim yerimize geleceklerin, bilâhaza Demokratların müstakil bir siyaset takip etmelerinden Amerikalılar da İngilizler de endişe duyarlar. Zaten İngilizler müttefikimizdir. Amerika da İngilizlerin müttefikidir. Dostlarımızın dostu bizim de dostumuzdur. Kaldı ki, Amerikada Sovyet düşmanlığı alıp yürümekte, harp hazırları yapılmaktadır. Eğer yarın bir harpte Amerikalıların tarafından olmağı ve şimdiden Amerikan emellerine hizmet etmeğimize daha sekiz on sene yerimizde kalırız. »

Hesapları doğru çıktı. Sovyetlere karşı harbe hazırlanan Amerika, Türkiye denen bu sığrama tahtasını ele geçirmek için biraz kesesinden biraz da demokratik idealinden fedakâr

Yine «Recep Peker» in söylediğine göre, bu bin altı yüz küsur vatandaş da, bu vatana muzır olan kimselermiş! Aleyhlerinde müsbet delil bulunan vatan düşmanlarını cezalarının en ağırlarına çarptırmanın kanunî müeyyeleri bol bol mevcudken, « zabıta vazife ve salâhiyetleri kanunu » nun o mahud 18 inci maddesine neden lüzum görülüyor?

BİZ ANLARIZ!..

Eğer mutlaka karşılık vermeye zorlanırsa, « Recep Peker » bu suali ancak şöyle cevaplandırabiliriz:

« — Efendim, bazı insanlar vardır ki, elimizde aleyhlerinde delil bulunmamasına rağmen, biz onların casus veya komünist olduklarından eminizdir. Zira biz ve bizim polisimiz öylelerini gözlerinden, kaşlarından, yürüyüşlerinden, bakışlarından, duruşlarından, burunlarındaki kılların sayısından, ve boyunlarındaki kıravatın renginden anlarız. Zira biz ve polisimiz, insanların zamirini bir bakışta filme çeken ilâhî birer röntgen kerametine sahibizdir. Bu işin açıklanması yüksek siyasete uyumayan mukaddes ve atomik sırı ise, tıpkı iktidar gibi, bir türlü başkalarına veremeyeceğimiz bir şeydir. »

Karşımızdaki insanın, hiçbir ikna unsuruna dayanmayan iddiası, sizi, o 18 inci madde önünde tedhiş duymaktan kurtaramaz sanırım.

Bizce bir memlekette öyle kanunların mevcut olması, hükümet dilhale ancak şöyle anlatılabilir:

« — Efendim, benim elimde dolu bir tabanca var. Bu tabancanın namlusu daima senin kalbin üzerine dayalı duracak. Fakat korkma, ben atmayacağım! »

Eğer böyle bir tevilin cevabını arıyorsanız, lütfen, gazetemize isim olarak koyduğumuz kelimeleri tekrarlayınız: Zira burda düpe düz: «Zincirli Hürriyet» derler... « Recep Peker », bu kanunla hürriyetleri ellerinden alınmış vatandaşların, yalnız bin altı yüz yetmiş dokuz kişiden ibaret bulduklarını söylemektedir. Ve işte, bu mertebeye suifitmale uğratılması yüzündendir ki, adına rakam denilen müessir silah, Recep Peker'in rutunda tam bir iflâsa uğramaktadır. Faraza Maresal Çakmağ, Celâl Bayar, Adnan Menderes, Refik Koraltan, Fuad Köprülü, Hükmet Bayuru, hüflâsa muhalefet dirhanlarının bu çaptaki kıymetlerini, ve Türk basınına muhalefet safındaki cins şahsiyetlerinin en çok yarım düzünü toplayıp deliğe tıkınız. ve ondan sonra millete dönüp:

« — Biz salâhiyetimizi yalnız üç düzine adama karşı kullandık. Bu milyonda bir demektir, kırk yılda bir demektir. devrede kulak demektir, deryada damla demektir! » Deyiniz..

O ZAMAN KİM KALIR?

Şüphesiz haksız da çıkmazsınız; Zira ondan sonra, bu memlekette uzunca bir zaman için bu iddiasını cins ve olgun bir cesaretle, bilgi ile, zekâyla tahrip edecek insan kalmamış demektir.

lik yaptı. Halk Partililer istikballerinden artık emindiler.

Amerikan yardımına söz söyletmiyen bir ikinci zümre de, bu memleketin büyük karaborsacılarıdır. Bunların yaptıkları hesap da şudur: «Amerikan yardımını serbest ticaret demektir. Bakınız, henüz daha yardım başlamadan müdahale başlamıştır. Amerikan hükümeti, gündüzlük resimlerini indirmesi için, hükümetimize resim men mürahat etmiştir. Faaliyetimize az çok gemi varan hükmü tahdidler bina bir zamanın tamamıyla ortadan kalkacaktır. Amerikan sermayesi memlekete girecek çoğunun onlar kazansalar bile, biz karaborsacılar da her halde şimdiden fazla kâr kalacaktır. »

Karaborsacıların hesabı da doğrudur. Amerikan yardımını girecek yabancı sermayeden, çoğlana ve tüylenenlerin mutlaka apartmanları çölecek, bankadaki hesapları kabarcaktır. Amma buna mukabil bu memleketin zavallı halkı esaret zincirinden bir daha kurtulamayacakmış. Ne çıkar? Halkın memleket halkının nasibini asırlardır zaten bu değil midir? Zincirde olduktan sonra, ister Afgan zincirinde ol, ister karaborsacının, ister Halk Partisinin, ister Amerikalıların. Fark etmez. Zincir hep zincirdir. Belki yabancı zincir birazcık daha ağır gelir.. Nihayet, bir de yardıma taraftar olup da, ne Halk Partisi, ne de karaborsacı olmaları vardır. Bunlar Amerikan muhalefettir. Hani bu memlekete Amerikan gözüyle bakan; milli menfaat derken Amerikan menfaatini düşünün; ve Amerikan yardımından söz açarken: «istiklâl meselelerinde çok hassas olan Türk vatandaşlarını tamamiyle müsterih edebilirler. Amerikan hareketinde hiç bir hususî menfaat gayesi, hiç bir hususî hesap, hiç bir tahakküm emeli yoktur diye, tıpkı bir Amerikalı gibi bize teminat verenciler yok mu? Bunlar işte onlardır. Bu zatların bu isteği kârını ise varın artık siz düşünün..

Bu elim vaziyet karşısında, Atatürkün, Cumhuriyeti ve istiklâlî Türk gençliğine emanet ederken söylediği o unutulmaz sözleri ve bu sözler arasında «İstiklâl» ibret ve dehesde hatırlanacak kabil midir?

« İstikbalde dahi seni bu hazinenden mahrum etmek istiyecek dahi ve harici bedhahlar olacaktır... »

Takdirle belirtmek lâzımdır ki, Celâl Bayar, Recep Peker'in bu konudaki rakamlarını da, şahane bir karşılıkla çürüttü. Bugün Amerikaya gidiniz: «Türkiyede demokrasi yoktur!» deyiniz. Ve şayed sizden:

NEYLE İSBAT EDERİZ?

Bunu neyle isbat edersin? Sualini sonran da çıkarsa, bilmukabele şu sözleri söyleyiniz:

« — Türk Demokrat Partisi lideri Celâl Bayar: « Biz memlekette, vatandaş hürriyetini, sorgusuz, sualsiz, muhakemesiz, kararsız tahdid eden kanunlar bulunmamasına caiz görmemekteyiz! » Diyor. Sorarız size, bir Demokrat Parti liderinin bu kadar tabii, bu kadar tedhiş insan haklarını müdafaa etmek uğrunda mücadele açmak zaruretinde kaldığı bir memlekette demokrasinin varlığından bahsolunabilir mi? »

Evet, bu sözleri söyleyiniz, ve görünüz ki, Amerikanın değil halkı, hattâ «Truman» ı ile, «Marşal» ı ile, « Börs», ü ile, o halka göre «Sağcı» sayılan hükümeti bile size: « — Pes!» diyecektir..

BİZ KAZANMAMIŞMIYDIK?

« Celâl Bayar » bir aralık: « — Hep biliyorsunuz ki, dedi, İstanbulda Millet vekili seçimlerini tamamiyle partimiz kazanmıştı! »

O bunu söylediği zaman, «Atatürk» heykelinin nezareti altındaki «Cumhuriyet» meydanını dolduran, — «Anadolu» gazetesine göre (500), «Cumhuriyet» gazetesine göre (5000), «İzmir gazetesine göre (50000), ve bize göre — « Ege » nin satılmamış, ürkütülememiş, korkutulmamış, bütün vatandaşları; burnumuzun direğini şimdiki bile sızlatan masum bir heyecanla dalgalanarak şöyle haykırdılar:

İZMİR ŞEHİRİNİN CEVABI!

izde... Biz de kazanmıştık Celâl Bayar... Biz de!.. » O anda, bu halkın siyasî hakları üzerindeki namuslu, ince, masum, ve şuurulu kıskançlığını belirten bu uğultu karşısında, bu halkı siyasî şursuzlukla itham edenleri merhametle düşündük: Zira yalnız o andaki manzarasından, ve şuurulu teessüründen bile belliydi ki bu halk, kendisini siyasî şursuzlukla itham edenlere siyasî suur terbiyesi, ve hattâ siyasî suur dersi verecek bir heybetli olgunluk seviyesindedir. Biz bunu gördük. Buna inanmayanların neler göreceklerini de, nesiz sorun, ne biz söyleyelim!

Hayata Karşı Başer :

Bizim Halk partisi kemana benzer

H. Partisi nasıl tutulur, nasıl çalınır ?

H P . Seçim kanunıyla vatandaşın serbest rey verme hakkını, Polis Vazife ve Salâhiyetleri Kanunıyla mesken ve şahus mahremiyetini, İktisatî umumiye Kanunıyla toplanma hürriyetini, İş kanunıyla serbest sendika kurma ve grev yapma hakkını, Basın Kanununda yazı ve söz hürriyetini, Sıkıyönetimi daima faaliyette tutmak suretiyle sivil mahkemede muhakeme edilme ve serbest müdafaa hakkını ya kayıt altına alır, yahut da hiç tanımaz. Bir yandan bu su katılmamış, bu yüzde yüz kökü dışarda Nazi metadlarını tatbik eder, bir yandan da içeriye ve dışarıya karşı sol görünmeğe çalışır. Bakarsınız, günün birinde C.H.P. li bir bağıyar, «Halk Partisi Sosyalisttir » der.

Başka bir gün F. R. Atay « Türkiye'de Halk partisinden daha sol parti yoktur » diye yazar. Millet Meclisinde Halk partili Millet vekilleri sol tarafa oturur, bunların, görüldü, alkış, gülüşme, takdir veya tezyif seslerini, partinin resmî gazetesini Ulus, hep «soldan görüldüler », « soldan alkışlar », « soldan gölgüşmeler », « soldan bravo sesleri », « soldan, anhyonuzun, kafanda rahatsızlık var sesleri » diye nakleder. Bu manzara, bana bir İngiliz içki Milletvekilinin kendi partisi hakkında söylediği söz hatırlattı; bunu, küçük bir isim değişikliğiyle, C. H. P. için de aynen kullanabilirsiniz : « Bizim Halk Partisi kemana benzer, sol elle tutulur, sağ elle çalınır. »

B E Ş E R

Gözümüze batanlar

ACELE İŞE ŞEYTAN KARIŞIR

29 Mart tarihli Cumhuriyet'te Nadir Nadi Demokratların ara seçilere iştirak etmemelerini doğru bulmuyor. Bu onun hakkıdır. Tabii söylediklerini tatminkâr bulup bulmamağ ta bizim hakkımız olduğu gibi. Nadir Nadi diyor ki: Demokratlar seçim kanununu kifayetsiz buldukları için seçimlere girmiyorlar. Evet seçim kanunu kifayetsizdir. Halk Partililer arasında da bunu kabul edenler var. Elbette ki bir gün bu kanun değişecektir. Ama bu değişikliği aceleyle yapmak doğru olmaz. Bugünkü kanunun bütün kötülükleri alelacele yapılmış olmasından ileri geliyor. Kaldı ki, Meclis tatildir. Onun için hükümetin eldeki kanunun müsaadesi nisbetinde aldığı teminat tedbirleriyle ıktifa ederek, Demokratlar seçimlere girmelidirler...

Şu halk Partililerin dündenkiye, temkinine, teennisine hayran olmamak kabil değil. Atalar sözüdür: Acele işe şeytan karışır. Bakınız eldeki kanun, çeyrek asrın tecrübe rini taşıdığı halde, ne kadar noksan tarafları çıktı. Yensini de hiç almazsa bir çeyrek asırda meydana getirmeliyiz ki, esash bir şey olsun. Öyle altı ayda bir senede, seçim kanununu mu değiştirir hiç? Hem sonra unutmamalıdır ki, değişecek olan yalnız kanun maddeleri değil, Halk Partili Millet Vekilleridir de. İrişir menzili maksuduna aheste giden...

AMERİKAYI HOŞNUT ETMEK İÇİN SEÇİMLERE GİRMELİ İMİŞLER...

Demokrat Parti seçimlere girmelidir diyenler oldu; girmememeldir diyenler oldu. Girmelidir diyenler Halk Partisinden; girmemelidir diyenler ise Halk Partili değildi. Fakat her iki gurup da iddialarını iç politika ölçüleri ile isbatı çalıştılar. Bunun için tek inşası var: Ahmed Cemal Yalman, Demokratların, bize Amerikanın verdiği kıymeti düşürmemek için, seçimlere girmesi lâzım geldiği noktasında ısrar etti durdu.

Hazret 29 Mart tarihli baş yazısında diyor ki: «Tehlike sadedinden binlerce kilometre uzaktaki Birleşik Amerika ya bu kadar ağır mesuliyetleri kabul ettiren saiklerin basısını, topun ağzında bulunan biz, duymazsak ve icabını yapmazsak, siyasî basiret ve olgunluk bakımından milletçe fena bir imtihan geçirmiş oluruz. Bize verilen kıymete; ayakta duran ve harice karşı birliğini muhafaza eden tam bir millet olduğumuz içindir. Bu vaziyetimizi bu sırada en zayıf değil, en kuvvetli şekilde belirtmek milli menfaatlerimiz icabıdır.»

Demek, Demokrat Parti ara seçimlere girmeyecek olursa, harice karşı milli birlik cephesini bölünür ve Amerikanın bize verdiği kıymet de zail olurmuş... Pek haklı olarak: Bundan Amerikaya ne? Demokrat Partinin seçimlere girmemesi bizim bir iç meselemizdir diyecektiriz. Doğru. Halkçılar için de, Demokratlar için de, müstakil muhalifler için de doğru... Fakat

gel gelelim, bize Amerikan menfaatlerini koruyan bedelli asker gözüyle bakan Amerikalılar ve Yalman gibi Amerikan muhipleri için, hürriyetten de, demokrasiden de, seçim mücadelesinden de evvel, dolarcıkların korunması işi gelir.

KURDLA KUZU MASALI GİBİ

6 Nisan tarihli Cumhuriyet'te Nadir Nadi Demokratların ara seçimlerine girmemelerini ele almış dert yanıyor. Girmemeleri heyecanlı bir gün yaşayacakmışız; 21 Temmuzdanberi Halk efkârının ne tarafa kaydığını öğrenecektimiz; Demokratların nerelerde, Halkçıların da hangi semtlerde sevildikleri malûmumuz olacaktır; hülasa «ileri demokrasi» - bunun gerisi ne cesid şey acaba? - doğru bir adım daha atacakmışız. Halbuki Demokratlar seçimlere girmeyince bütün bu ileri şeylerin hiç biri olmadığı gibi halkın şevki de kırılmışmış...

Nadir Nadinin hakkı var. Kabahat hep şu bir türlü yola gelmeyen Demokratlarda, İleri demokrasi (?) den vazgeçtik, bari ileri olmayan demokrasimize ayak uydursalar. Onu da yapmıyorlar. Son zamanlarda bir de kafa tutmağa başladılar. Bütün tenkid onlarda, seçim kanununa itiraz onlarda, Anti-demokratik kanun lâfları falan filân hep onlarda... Bunlar yetmişmiş gibi şimdi de seçimlere girmiyorlar. Bu kadarına tahammül edilmez doğrusu. Demokrasi elden gidecek yahı! Su-yunuzu bulandırıyorlar; değil mi Nadir Nadi?

NİÇİN MİTING YAPIYORLAR?

Halk Partisinin Memleket isimli gazetesi, 6 Nisan tarihli baş yazısında: Niçin miting yapıyorlar? diye soruyor... Kim olduğunu bilmediğimiz baş yazar gazaba gelmiş, diyor ki: Mitingler ya bir halk zümresinin arzularını hükümete bildirmek, ya da bir hareketi protesto etmek için yapılır. Demokratlar, hangi zümrenin ne türlü arzularını hükümette bildireceklerdi, yahud neyi protesto edeceklerdi ki, İzmirde bir miting yaptılar?

Annan efendimiz! Protesto etmek kınım haddine düşmüş; arzihale de kimsenin mecali kalmadı. Malûm ya karşı tarafta kulaklar divar. Şehir sultana kim dert anlatabilmiş ki, Demokratlar anlatsın. İzmir mitingi sadece bir oyun, du misiniz. Malûm ya, Halk Partisi şu günlerde bir seçim oyunu oynadı. Ne de olsa serde kaskaçlık var. O, seçim oyununa hazırlanırken, Demokrat parti de üzendi: Bir oyun da ben oynuyayım dedi. Dedi ama, seçim oyunu oyna-mak ne mümkün? O, Halk Partisine mahsus bir oyun -dur. Çeyrek asırdanberi hep o oynar. Çarın Demokratlar seçime en benziyen oyunu seçtiler, biz de miting oynuyalım dediler. Maksadları tıpkı Halk Partisinin seçim oyunu gibi sessiz sadasız kendilerine bir oyun oynamaktı. İşe bakın ki, para ile pulla zorla çağırıldığı halde İzmir halkı oyuna katıldı. Fakat müsterih olunuz sizler -den bir istedikleri yoktur.

Zalüglü RÜSTEM

HAFTANIN YAZISI

Onlara sorarsanız, bu memlekette Demokrasi ve Hürriyet, yok değil çok muş!

Siz, istediğiniz kadar Basın kanununun şu veya bu maddesinden, «Zabita vazife ve salâhiyetleri» kanununun şu veya bu maddesinden, söz hürriyetine vurulan zincirden, yazı hürriyetine vurulan pran-gadan, sorgusuz sualsiz delige-tikliklerden, hesapsız kitap-sız sürgüne gönderilmelerden, bazen kitaba uydurulan, ba-zen kitaba uydurulmalarına da lüzum görülmeden tedhiş-lerden, tacizlerden, tehditler-den, taziyelerden, seçim ka-nunundan, tecemmüt kanu-nundan, ve hiç bir kanuna uy-mayan hareketlerden yaka sil-ki, ve siz istediğiniz kadar delil, şahid, vesika, emmare, sekamet veya alâmet gösterin. Onları bu memlekette demok-rasinin, hürriyetinin, en tabii bir kısım insan haklarının, serbestçe söyleme, yazma, top-lanma imkânlarının yokluğu-na asla inandıramazsınız.

Hattâ, bu hakâkatlere inan-maları şöyle dursun, onlar bu memlekette hürriyetin yoklu-ğuna değil, bilakis çokluğuna kanidirler. Ve imkân bulsalar, ellerimize, geceleri evlerimiz-de konuşabileceğimiz sözlerin bir listesini ve gündüzleri için de dolaşabileceğimiz sahanın bir haritasını sunacaklardır.

Nitekim, aşağıdaki satırları, çünkü «Anadolu» gazetesinin muhaliflerden bahis bir fikra-sında okuduk:

«Bütün başmakalelerde kılıç gibi bir dil, bütün serlav-halarda atom gibi kelimeler, dünyayı ayaklandırıyorlar. Sonra da üstelik hürriyet yok diyorlar!»

Gördüğünüz gibi onlara gö-re, bu memlekette hürriyetin darlığı değil, bolluğu vardır. Veböyle söyliyener nerdeyse:

«bunun asıl yeri burasıdır!» di-yerek, hürriyet heykelini «Newyork» limanından kaldı-rıp «Ulus» meydanına dıke-ceklerdir.

Daha bir kaç gün evvel, «Recep Peker» in söylediğine göre, halen de yürürlükte bu-lunan Demokrasiye aykırı ka-nunlar vaktiyle, hükümete, Ağrı isyanlarını, Kürd isyan-larını, Şeyh Said isyanlarını, irtica ayaklanmalarını önlemek imkânlarını kazandırmak ihtiyacıyla yapılmış... Şimdi, çok şükür, bütün o isyanlar, kök-lerinden kurutulmuş bulun-maktadır. Fakat maalesef, vak-tiyle o isyanların köklerini ku-rutmak maksadıyla kurulmuş olan bütün yasaklar hâlâ yürürlüktedir. Fıkra-yı belki siz de duymuşsunuzdur: Vakti-yile, bir baş hekim, yeni devral-dığı askeri bir hastahaneyi ge-zerken, müessese bahçesinin tenha bir köşesinde, süngülü bir nöbetçiye rastlamış. Ve ze-ki kafasını alabildiğine işletme-sine rağmen, oraya süngülü bir nöbetçi dikilmesinin sırrı hükümetin bir türlü kestireme-diği için, muhabatından kendisine orada neyi bekttikleri-ni sormak zorunda kalmış...

Nöbetçi safiyetle dudak bük-müş: « — Ne bileyim ben? On-başı dikti, ben de duruyorum!» Çağrılan onbaşının verdi-ği cevap, süngülü nöbetçinin sözlerinden daha tatminkâr ol-mamış. Zira o da: « — Efendim, demiş, çavuş-um, oraya bir nöbetçi dik-memi emretti, ben de diktim...» Merakı büsbütün şahlanan mütecessis sertabip, onbaşa -dan sonra çavuşu da sıgaya çekmiş. Ve görmüş ki, o nö-betçiyi niçin diktiğini çavuş

da bilmemektedir. O da oraya bir nöbetçi diktirmek kuman-dasını tegmeninden almış, ve sebebiñi sormadan tatbik et-miştir...

Baş hekim, çavuştan sonra tegmeni, tegmenden sonra üst tegmeni, üst tegmenden sonra yüzbaşığı, yüzbaşından sonra binbaşığı dinlemiş. Fakat bin-başının verdiği cevap de nefer-le diğerleri tarafından verilenlerin hemen hemen tıpkısı ol-muş:

« — Efendim, oraya bir süng-ülü diktirmek emrini bende-nize selefiniz verdi!»

Baş tabip çaresiz, işin için-den çıkmanın yolunu, gidip, onlara sorduğu suali bir de eski baş hekime tevcih etme-kte aramış. Fakat maalesef, ye-ni baş hekimin içinden çık-mak istediği muammanın dü-ğümünü, esk baş hekimin ver-diği cevap da çözememiş. Zi-ra o da:

« — Vallahi bilmem, demiş, ben vaktiyle bu hastahaneyi devraldığım zaman, orada bir süngülü nöbetçi görmüştüm. Selefim her halde makul bir sebebe dayanarak kurdu-ğu bir usulü bozmamak için ora-ya bir süngülü nöbetçi diktir-mek adedini ben de sürdür-düm!»

. İki baş tabip, baş başa ve-rerek:

« — Acaba bizden evvelki baş tabip oraya niçin bir süng-ülü diktirmişti? diye düşü-nürlerken yanlarına yüz kü-sür yaşında bir ihtiyar sokul-muş. Ve hastahane'nin yeni baş hekimine hitaben:

« — Efendim, demiş, affe -dersiniz... Yaptığımız tahkika-tın tesadüfen şahidi oldum... Ben buranın en eski ve en ihtiyar sakini olduğum için,

sizi istediğiniz hususta aydın-latabilecek durundayım. Zira bu hastahane'nin açılış mera-siminde bulunulardan sağ ka-lan bir ben varım!

Yeni sertabip merakla sor-muş:

« — Yani sen, oraya niçin bir süngülü dikildiğini biliyor-musun?..»

İhtiyar sükunetle gülümse-miş, ve:

« — Elbette efendim, de-miş, zaten buraya zatâlinize onu arzetmiye geldim... Bu hastahane yeni açıldığı zaman, bahçesinde hava almiya çık-cak hastaların üzerlerine otu-rmaları için yapılmış tahta sı-ralar vardı. Fakat üzerlerine sürülmüş bulunan boyalar he-nüz kurumamış olduğu için, hastahane baş hekimliği, onlar-dan her birinin başına, birer süngülü nöbetçi diktirdi. Bu nöbetçilerin vazifeleri, boyala-rı kuruyuncaya kadar, o sıra-lara hastaların oturmalarına mani olmaktı...

Sonradan, boyalar kurudu. O yasağa da, o yasağı infaza memur olan süngülü nöbetç-i-lere de lüzum kalmadı. Fakat buna rağmen, o yasaklar hâl-lâ, eski yerlerinde nöbet bek-lemekte idiler. Hattâ sıralar sade kurumuş değil, çürüyüp büsbütün yok olmuş bulundu-ğu halde!»

Bilmem, «Ağrı isyanı» nın «Şeyh Said isyanı» nın, «Kürd isyanı» nın bastırılışından yıl-larca sonra, vaktiyle onlara karşı konulduğu iddia edilen kanunların ve yasakların hâlâ ayakta durmalarına bakıp da, yukarıdaki fikranın garip nö-betçisini hatırlamamaya im-kân var mıdır?

NACI SADULLAH

İSTANBUL MEKTUBU

Başbakanım NUTKU

Başbakan 28 Mart Cuma günü Üniversite talebe-le-riyle konuştu. Bı konuşmasına devletçilik, milliyetçilik, milli hâkinîyet, demokrasi, hürriyet, sağcılık, sol-culuk gibi mefhumların ifratsız, mübalehasız ölçüler-le anlaşılmasından, bu itibarla bu mefhumların aydınlatılması gerektiğinden bahsederek başlayan Recep Peker bu konuşmayı bilhassa milliyetçilik anlayışı üz-erinde toplamaya çalışacağını söyledi. Din mezhep ve ırkçılık gayreti gütmeyen bir milliyetçilik istediğimizi, ayrı dinden olan vatandaşlarımızı yalnız hukuki ve resmi hayatımızda değil, özel münasebetlerimizde de sıcak duygularla karşılayacağımızı söyledikten sonra « insanlık tarihi yahudî düşmanlığı yirminci asr için bir ayıp olarak kaydedecektir» dedi. Milliyetçilik anlayışının sağa doğru feci bir ifrati olan ırkçılığın ta-mamen anti demokratik oluşundan bahseden Başba-kan milliyetçilikle çatışmayan ve köktür-yürlü düşman ol-mayan sol cereyanların da sosyal adalete doğru gidişte faydalı olabileceğini belirtti. Sözlerini insanlık âlemi-nin yeni bir yaklaşıma ve anlaşma yoluna girmekte olduğunu söyleyip bitirdikten sonra Türk gençlerini Türk inkılabının bekçileri, Türk istiklâlinin yapıcıları olarak selâmladı.

Üniversite talebeleri tarafından hararetle alkışlanan bu nutku biz de alkışlıyoruz, bütün aydınlarımızın bu kadar geniş, bu kadar ileri düşüncelerini istiyoruz. Bu istegimizi bildirirken hükümet kuvvetlerimizin de bu prensiplere hürmetkâr olmasını beklemek hakkımızdır sanırım.

ESNAFLARLA KONUŞMA

Başbakan Recep Peker yukarıda bahsettiğimiz nut-ku okuduğunun ertesi gün de esnaflarla görüşti; es-nafl teşekkülleri mümessillerinin derdlerini dinledi. O görüşme esnasında yine milliyetçilik bahsine temas eden Başbakan milliyetçilik duygusunu bilhassa çırak-lar üzerinde işlemek lâzımgeldiğini belirtti.

İZMİR HAREKET

Başbakan en sonunda İzmir'e gitti. İzmirde olanları İznirliiler benden iyi bilirler. Onun için işin o taraftan bahsetmiyeceğim. Yalnız burada çıkma bazı gazete-lerde bazı İzmir haberleri gördük. Kısaca onlara dokunmak istiyorum. Güya İzmir valisi Başbakanın kar-şılama töreninde bütün memurların hazır bulunma-ları için resmi dairelere tebliğler göndermiş. Güya o gün mektepler fâil edilmiş. Güya para ile sağdan soldan adamlar tutulmuş. Güya o adamlar o paraları ho-wardalıkta yemişler. Tabii bunlara inanmıyoruz. Ger-çe bir takım gayretkeşler, bir takım dalkavuklar yok değildir. Ama her halde İzmir valisi bu gibi hareket-lerin halk üzerinde kötü tesirler icra edeceğini, saygı-nın içten gelerek gösterileceğini, hiç kimsenin saygı göstermeye mecbur edilemeyeceğini, bu kadar lüzum-suz bir gösteriş uğruna amme hizmetleri'na, değil bir gün, bir saat bile geri bırakılmayacağını bilir...

MİLLİYETÇİLİK

Başbakanın milliyetçilik duygusu üzerinde ne kadar büyük bir ehemmiyetle durduğunu yukarıdaki fikra-larda anlattım. Bu bahiste Başbakanla henüfikir olm-yacak bir Türk vatandaşı düşünemiyorum. Gel gelelim bazı kimselerin bu millete bazı şeyleri yakıştı-rmadıklarını görüyorum. Meselâ «hürriyet bizim mil-le-ye yaramaz» diyorlar. Başka milletlere yarıyan hürri-yet neden bizim millete yaramıyor? Biz başka mil-let-lerden aşağıyız? Milliyetçiliğin mühim bir şartı da milleti sevmek, onu başka milletlerden aşağı görme-mek olsa gerek. Milletini bir çok şeylere layık gör-miyen insanın milliyetçiliğine nasıl inanalım?

IRKÇILAR BERAAAT ETTİ

İrkçılar beraat etti. Çünkü ırkçılık kanun nazarında suç değilmiş. Bu beraat kararından iki gün evvel de Başbakan ırkçılığın antidemokratik bir ideoloji oldu-ğuna söylemişti. İrkçiliği suç saymadığına göre ka-nunlarımız mı antidemokratik acaba?

O. V. K.

Dünya Siyasetinin muhtel inkişafları

Mehmet - Ali AYBAR

Moskova konferansı başlıyacak bir ay oldu. Henüz bitirilen meselelerden hiç biri halledilmiş değildir. Almanyanın hududları meselesi, hükümet ve idare şekli, iktisadi rejimi ve tamirat işi olduğu gibi duruyor. Avusturya davası ise, daha ele alınmamıştır bile. Konferansın yapıldığı tek mübetteş, Almanya'da merkezi bir hükümetin kuruluşuna doğru ilk bir adım sayabileceğimiz şu kararı almış olmasıdır: bundan böyle ajanlardan mürekkep bir büro, hükümet işlerinde Berlindeki mütefikler komisyonuna yardım edeceklerdir.

Bilançonun parlak olmadığı muhakkaktır. Esasen dört büyükleri ayıran görüş ve menfaat farkları meydana gelen konferanstan bundan daha fazlası beklenemezdi.

Bizce Moskova konferansı - nun asıl sayımı dikkat tarafını, masa dışındaki görüşmeler ve tartışmaları teşkil eder. Henüz konferans başlamazdan evvel, dört büyüklerin görüşlerini az çok yansıttığını öğrenmiştik. Deniliyor ki: Fransa, Rhur bölgesinin Almanya'dan ayrılması noktasında ısrar etmeyecek, Sovyet Rusya, Almanya'da merkezi bir hükümet kurulmasını istemekle beraber, eyaletlerin nihayetliğine rıza gösterecek; İngiltere, Şarki Poneronyanın ve Silezyanın, Yalta anlaşmalarını gereğince Polonyaya bırakılmasını kabul edecek; nihayet Birleşik Amerika da, Sovyetlere karşı sert bir siyaset takip etmeğe taraftar görünmekle beraber, anlaşma kapusunu da kapamayacaktır. Bu haberlere, Danimarka, Belçika, Çekoslovakya ve Lüksemburgun ufak tefek hudud tashihleri ile iktifa edecekleri hakkındaki söylenenler de eklenince, Moskova konferansının istikbalini karanlık görmek için ortada ciddi sebep kalmıyordu. İle Bevinin İngiliz Rus ittifakının uzatılması hakkında Stalinle başbaşa görüşmek arzusunun izhar etmiş olması; ve Marshallın Moskova'ya hareket etmezden evvel, dört büyüklerin Almanya üzerinde yirmi beş ila kırk senelik bir kontrol kurmalarına taraftar bulunduğunu söylemesi ümidleri artırıyordu. Bittabi bu demek değildi ki, Moskova konferansı bütün ihtilâfları derhal kökünden halledecek ve dünyayı beklediği sulhe kavuşturacaktır. Fakat bu demekti ki, Moskova konferansında dört dış işleri bakanı karşılıklı bir anlayış zihniyeti hareket edecekler ve her halde bir prensip anlaşmasına varacaklardır.

Fakat bu tahminleri alt üst edecek bazı hâdiseler oldu. Bir kere konferans açılır açılmaz, Sovyet Dışişleri Bakanı Molotof hücumu geçti: Kendi işgal bölgelerinde İngiltere ile Amerikanın, Postdam anlaşmasını hilâfla hareket ettiklerini söyledi. Bunu, Bevinin şiddetli bir makalesi takip etti. Derken, tam bu sırada

Truman demecinde bulundu. Siyasi çevreler, Trumanın nutkunu Sovyet Rusyaya bir harp ilanı telâkki ettikleri için, Moskova konferansının akıbetinden endişe duyduklarını gizlemediler. Amma, bu tahmin de doğru çıkmadı. Konferans, sanki hiç bir şey olmamış gibi, kaplumbağa hızıyla yoluna devam etti.

Fakat bugün bir ölü noktaya gelmiş bulunuyoruz. Acaba yarın ne olacak? Bize öyle geliyor ki, resmi görüşmelerin seyrini değiştirmedeği halde, Trumanın demeci, dünya siyasetinde yeni bir takım inkişafıya yol açabilir. Bilmem dikkat ettiğiniz mi? Stalin, Bidau ile Bevinin kabul ettiği ve her biriyle ayrı ayrı saatlerce görüştüğü halde, henüz Marshall'la karşılaşmamıştır. Bu sırf bir tesadüf eseri olabileceği gibi, Stalinin maksadlı bir ihmaldendir, yahud Marshall'ın daha mülaakat talep etmemiş olmasından ileri gelebilir. Fakat ne olsa, Truman'ın Amerikan oyununu açığa vurması üzerine dört büyüklere yalnız üçünün başbaşa konuşması olmaları bize mânâlı görünmüyor. Dünyaya meydan okuyan bir Amerika karşısında, İngiltere Sovyet Rusya ve Fransanın birbirlerine yakınlık duygularını ihtimal dışında değildir.

Sovyetlerin böyle bir yaklaşılmaya dört elle sarılacakları aşikârdır. Çünkü hazırlanan üçüncü harbin kendilerine müteveccih olduğunu Sovyetler pek âlâ bilirler. Geri kalıyor Fransa ile İngiltere. Fransa da buna taraftar olur kana atındeyiz. Çünkü Fransa dünyayı er geç üçüncü bir harbe sürükleyecek olan Super-empyalist bir Amerikan siyasetini tutacak durumda değildir. O, şu aralık belli her milletin çok sulhe ve emniyete muhtaçtır. İngiltere için kat'i bir şey söylemek pek güçtür. Bevin İngiltereyi Amerikanın bir peyki haline getirmiştir. İngiltere bugün Amerikanın eline bakan bir memleketidir. Fakat buna rağmen bir İngiliz - Sovyet - Fransız yakınlaşması imkânsız değildir. Çünkü Bevinin şahsiyetsiz siyasetini tenkid eden yüz yirmi kadar işçi meclisinin görüşüne, Trumanın demecinden ve Amerikanın matbuâtının İngiliz İmparatorluğunun mirasçısı konmak hususundaki tehâliklerinden sonra bazı muhafazakârlar da iştirak etmişlerdir. Bunun, yarın Bevinin siyaseti değiştirmeye mecbur edecek kuvvete bir ceryan haline almayacağını bugünden kimses kestiremez.

Böyle bir yaklaşma nasıl bir netice verir? Kuvvetler arasında muvazene esasına dayanan siyaset, insanlığı asla sulhe götürmemiştir. Fakat bugün öyle kritik bir durumda bulunuyoruz ki, harp bütün kuvvetlerin tek tarafta toplanmasından çıkacaktır. Bunun için İngiliz - Sovyet-Fransız işbirliğinin gerçekleşmesini temenni edenlerdeniz.

Truman Dünyayı harbe sürükliyor

AMERİKANIN YARDIMI MESELESİ

Mr. Trumanın Türkiye ve Yunanistana yardım için kongreye yaptığı teklif hâlâ Ayan meclisi tarafından tasdik edilerek son şeklini almış değildir. Şimdiye kadar bu mesele gerek Ayan, gerek Mümessiller Meclisi hariciye en cümenlerinde uzun tetkiklere tabi olmuş, lehte vealeyhte bir çok kimseler ve heyetler dinlenmiş, ve nihayet yapılan itirazlar dikkate alınarak Cumhurbaşninin teklifi bazı tadilat ile Ayan umumî meclisine havale edilmiştir.

Bu teklife yapılan itirazların en mühimi Trumanın Birleşmiş milletler teşkilâtını hiçe sayarak ve onun nüfuz ve itibarını hiç kale almıyarak hareket etmiş olması idi. İki partinin hariciye işlerinde en ziyade sözü geçen iki lideri, Mr. Vandenberg (Cumhuriyetçi) ile Mr. Conally (Demokrat) bu itirazı önlemek için şöyle bir tadil teklifi ileri sürdüler. Türkiye ve Yunanistan süratle yardıma muhtaç oldukları için Amerika bir taraftan onlara yardım elini uzata dursun, fakat Birleşmiş Milletler teşkilâtı bu vazifeyi üzerine almak istediği veya yardımı bizzat yapmağa karar verdiği takdirde, Amerika derhal bu mesuliyeti ona devredecektir. Bu suretle Amerika adeta şimdi Birleşmiş Milletler teşkilâtı namına hareket etmekte, ve bu yardımı onun namına yapmaktadır. Çünkü bu teşkilât henüz böyle bir mesuliyeti yüklenemez surette hazırlanmış değildir.

Bu tadil ile Ayanda itirazların susturulacağı umulmaktadır. Fakat Birleşmiş Milletler konseyinde bu mesele konuşulurken Rusyanın alacağı vaziyet çok merakı davet etmektedir. Çünkü Amerika bu kararını Birleşmiş Milletler teşkilâtına malûmat kabildinden haber vermiş bulunmaktadır. Sovyet murahhası Gronyco konseyde Amerikanın bu keyfi hareketini protesto etmiştir. Bu suretle Amerikanın Türkiye ve Yunanistana yardım kararı Amerika ile Sovyetler arasında yeni bir hâdiseye sebebiyet verecek gibi görünmektedir.

SOVYETLERİN VAZİYETİ

Amerikanın bu kararına Rusya zahiren ehemmiyet vermiyor gibi görünmekte, daha ziyade masum rolü oynamaya çalışmakta, dünyaya taarruzun Amerikadan gelmekte olduğu kanaatini vermeye çalışmaktadır.

Filhakika Trumanın gerek bu yardım teklifi münasebetiyle yaydığı mesayî, gerek ondan sonra söylediği nutuk, Amerikanın Sovyetlere ve komünizme doğrudan doğruya harp ilân ettiğini, dünyanın her hangi bir tarafında komünizm hareketine karşı cephe almağa karar verdiğini gösterir. Bu bakımdan Amerikanın hareketi yeni bir Anti-komintern mihverinin kurulmakta olduğu kanaatini vermektedir. Amerika Sovyetlerin dışında kalan bütün devletleri bu mihvere çekmeğe karar vermiş görünmüyor. Bunlardan bir kısmı şimdiden bu mihvere girmiş bulunmaktadır, bir kısmı da Amerikadan görecekları yardım nisbetinde bu mihvere katılacaklardır. Aynı zamanda Amerika Almanya'dan japonyaya ka-

dar bütün memleketleri bu mihver etrafında teşkilâtlandırma meşguldür.

Yalnız bu meselede İngiltere ve Fransanın alacakları vaziyet çok mühimdir.

İNGİLTERENİN VAZİYETİ

Şimdiye kadar Bevinin takip ettiği siyaset Amerikanın kuyruğuna takılarak onun arkasından gitmekti. Fakat Bevinin bu siyasetine muhalif olan İşçi partisinin genç unsurları Amerikanın bu kararından sonra Hariciye nazırına karşı daha sert bir vaziyet aldılar, ve Bevinin çekilmemesini istemeğe başladılar.

İngiltere henüz kararını vermiş değildir. Labour partinin sol cenahı tazyikine devam etmekte, Bevinin çekilmesinde ve dış siyasetin sosyalist prensiplerine göre ayarlanmasında ısrar etmektedir. Son zamanlarda Bevinin Moskovadan döndükten sonra istifa edeceği hakkında bazı rivayetler de çıkmıştır. Bevin çekildiği takdirde yerine Sir Ctafford Crippsin geleceği söylenmektedir. Bu rivayet teyyüd ederse o vakit İngiliz siyaseti yeni bir istikamet alacak demektir. Onun için İngilterenin vereceği karar ve alacağı vaziyet merakla beklenmektedir.

TÜRKİYENİN VAZİYETİ

Amerikanın yardım kararı ile en ziyade ilgili olan devlet Türkiye olduğu halde onun bu meseledeki vaziyeti passiftir. Ona ne yardım isteyip istemediğini soran vardır, ne de yardıma muhtaç ve razı ise bile bu yardımı hangi şartlarla kabule hazır olup olmadığı hakkında fikrini yoklayan. Amerika böyle bir yardıma kendi kendine karar veriyor, şartlarını kendisi tayin ediyor, yalnız Türkiye'ye « sen kanını dökeceksin, ben de sana para vereceğim » demekle iktifa ediyor.

Halbuki Trumanın teklifi üçüncü bir harbin tohumlarını atıyor. Amerika artık doğrudan doğruya Rusyaya karşı cephe almış bulunuyor. Bu karardan sonra dünya kati olarak ikiye bölünmüş bulunuyor. Amerikan ricalı icap ederse harpten de kaçınılmayacaklarını söylüyorlar. Demek ki Amerikanın Anti-komintern siyasetini tesbit edenler üçüncü bir harbi de göze almış bulunuyorlar. Bu harp ihtimaline karşı da Rusyanın hududu üzerinde bulunan küçük milletleri bu mihver içine alarak silâhlandırıyor ve hazırlıyorlar. Bu devletlerden biri de Türkiye'dir. Türkiye böyle bir mihvere girmeğe, böyle maceraya atılmağa hazır mıdır? Bunu ne Türkiye'ye soran var, ne de bu hususta Türk milletinin ne düşündüğünü anlamağa teşebbüs eden. Yalnız gazetelerin neşriyatından anlıyoruz ki C. H. P. nin ileri gelenleri Amerikan yardımını memnu niyetle karşılamışlardır. Fakat bizce millet bu meselede aydınlatılmış değildir. Böyle mühim bir karar vermeden evvel Millet'in reyini almak lüzumuna kanaatimiz için, baştakilerin kendi keyiflerine Türkiye'yi bu kadar ağır bir mesuliyet altına sokmalarını kabul etmiyoruz.

Vatan Millet Sevgisi

Hani bir söz vardır. Kraldan fazla kral taraftarı derler. Biz de onun gibi, Halk Partisinden fazla Halk Partisi taraftarıyız galiba. Öyle ya, bir siyasi partinin taraftarı olmak ne ile ölçülür? Olsa olsa, o partinin üyelerine sadık kalma derecesiyle. Bakıyoruz, Halk Partisinin ileri gelenleri bu sadakatte günden güne geri gidiyorlar.

Bir zamanlar lâladık. Yani din işleriyle devlet işlerini birbirinden ayırmıştık. Son günlerde bu prensibimizden vazgeçtik. Dine devletin müdahalesini kabul ettik, ortaya din tehdidi diye bir şey çıkardık. Din olmadıkça ahlakımız düzelemezmiş. Ne yapalım, tabii kabul edeceğiz. Demek ahlakımızda bir bozulduk varmış ki böyle bir lüzumu duymuşuz.

Bir zamanlar inkılâpçı idik. Kılık kıyafette, dilde, dünya görüşünde, cemiyet anlayışında, sanatta, her şeyde ileri olmaya çalışıyorduk. Son din hareketlerinden sonra inkılâpçıdan da vazgeçmek icabedecek. Meselâ tesettürü nisvana ihtiyacı hasıl olacak. Kadınlar çarşaf giyerken erkekler de şapka ile dolamaz ya! Tabii onlar da fese, sarığa, cübbeye dönerler. Kuranskerim ve ulumü diniye tedrisatı Lâtin harflerile olur mu hiç. Elbette Arap harflerini kabul edeceğiz. Kız talebeyle erkek talebe ayrı ayrı mekteplerde okutulacaktır. Tramvaylarda kadınlarla erkeklerin oturdukları yerler arasına perde gerilecek; muhalebicilerde kadınlar kısmı kafesle ayrılacak. Kimse'nin hâkuduna karışmaz; herkes hangi

mezhebe, hangi tarikata intisap etmek isterse bu arzusunda serbest bırakılacak. Bunun neticesi olarak da her tarikat kendi tekkesini açıp icrayı faaliyete başlayabilecek. Şüphesiz ahlakımız o zaman daha çok düzelir.

Bir zamanlar devletçi idik. Halk Partisinin en belli başlı neşir organı olan Ulus gazetesinde boyuna güdümlü İktisadın (Ekonomie dirige) müdafaası yapıldı, liberalizmin ilâsı etmiş bir İktisad düzeni olduğu söylenirdi. Halbuki son zamanlarda yeniden liberalizme doğru gidiyoruz.

Bir zamanlar Halkçıydık, Cumhuriyetçiydik. Son günlerde onlardan da vazgeçtik. Her halkçı hareket kızıl diye damga vuruyor, her Demokrasi hamlesini solu diye boğmaya çalışıyoruz. Kala kala bir milliyetçiliğimiz kaldı. O da iden giderse ne yapacağız, bilmem. Partisiz mi kalacağız dersiniz? Orasını da pek bilemiyorum; yalnız, bunları düşündükçe akluma başka birşey geliyor: Vakıtle vatan millet sevgisinden şüphelendikleri yurtdaşları polis marifetiyle ayaklarına getirir « Cumhuriyetçi misin, değil misin; Halkçı misin, değil misin; milliyetçi misin, değil misin? » falan gibi sualler sorarlardı. Bunlardan bir tanesine «Hayır» diye cevap verdiğiniz mi yandırdınız, «Vatan haini» damgasını yidiğinizin resmîydi. Bu son inkılâpların kahramanları vatan ve millet sevgisinin ölçüsü olan bu sualleri şimdi de lütfen kendilerine sorarlarmı?

Onun yüzünü ne zaman gördük ki!

«Cumhuriyet Halk partisi» nin ileri gelenleri, - yahut isterseniz, artık geriye doğru çok ileri gidenleri, - Türk Milletine «Hürriyet» verilmesine taraftar değillermiş. Ve onlar, bu Millete «Hürriyet» verilmesine aleyhtar oluşlarının mucip sebeplerini anlatırken şöyle buyuyorlarmış: -

« - Bu milletin başına ne geldiyse, «Hürriyet» yüzünden gelmiştir!.. »

Evet, anladık, kabul ettik ki başımıza ne geldiyse «Hürriyet» yüzünden geldi.. Fakat ne olur, dünya gözüyle, olmeden, sürünmeden, sürülmeden, bari bir lahza olacak, bir kerecik biz de o mübareğin yüzünü görsük!.. »

ABONE ŞARTLARI

Seneliği : 500 Kuruş

Altı aylığı : 250 »

Üç aylığı : 250 »

İlan şartları idare ile kararlaştırılır.